

УДК 811.111'255.2:355:001.4(045)

DOI: 10.31891/2415-7929-2020-20-3

БОЙКО Ю. П., ДОЛИНСЬКИЙ Є. В.

Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Наукова проблема перекладу англійської військової термінології пов'язана, перш за все, із вивченням специфіки військової мови, дослідженням тенденцій виникнення та використання термінів у військових текстах, виявленням основних способів перекладу юридичних термінів. Важливим критерієм якісного перекладу військових текстів є спеціальна підготовка перекладача, його компетентність та ерудиція. Метою дослідження є аналіз існуючої практики і проблем військового перекладу, визначення особливостей та способів перекладу англійської військової термінології.

Ключові слова: перекладознавство, військовий переклад, військові тексти, англійські військові терміни, способи перекладу військової термінології.

BOYKO YU., DOLYNSKIY YE.

Khmelnitskyi National University

TRANSLATION FEATURES OF ENGLISH MILITARY TERMINOLOGY

The scientific problem of English military terminology translation is connected with specificity studying of military language, research of origin tendencies and use of terms in military texts, revealing the basic ways of legal terms translation. An important criterion for quality translation of military texts is the professional translator training, his competence and erudition. The aim of the study is to analyze the existing practice and problems of military translation, to determine the features and methods of English military terminology translation. All military texts are filled with specific military and technical terms, abbreviations and idioms. Many of these terms and definitions have a huge variety of interpretations, depending on the context. The activities of a military translator require special training, skills and abilities. A military translator must be a universal specialist. The training of a military translator should cover all types and methods of translation. There are the following types of military texts: military-artistic, military-journalistic, military-political, military-scientific, military-technical, acts of military management (various military documents). Purely military texts are scientific and technical materials and acts of management related to the activities of troops and military institutions of the armed forces. The main stylistic features of military-technical texts are: accurate and clear material presentation, the absence of elements of emotional speech. The main emphasis is on the logical rather than the emotional side of the material presentation. Military vocabulary - is a kind of special vocabulary, because due to the specific communicative-functional orientation. It is at the junction of two language functional styles: official-business and scientific-technical. The correct translation of military materials depends on the correct translation of terms, because most of the military vocabulary is occupied by military and military-technical terms. In our research it is identified the military terminology ways of translation, namely: loan translation, transcription, equivalent translation, descriptive translation and explication. It is established that most military terms are translated by the method of equivalent translation and loan translation, and the least used method is transcoding.

Key words: translation studies, military translation, military texts, English military terms.

Постановка проблеми. Військовий переклад розвивався крізь століття. Зміст сучасної військової термінології досить динамічний. Він постійно змінюється та набуває нові якості. Різні терміни з'являються через появу нових видів озброєння, військової техніки та реконструкцію військової сили. У військовому перекладі велике значення має точність перекладу, так як перекладений матеріал може служити основою для прийняття важливих рішень, проведення військових операцій і т. д. Тому адекватність перекладу військових матеріалів передбачає не тільки точну передачу змісту матеріалу, але і більш ретельну передачу його структурної форми, порядку частин і розташування матеріалу, послідовності викладу і ряд інших факторів, які можуть здаватися непотрібними, формальними, але мають велике значення для військового фахівця [13].

Аналіз останніх джерел. Окремі аспекти наукової проблематики теорії військового перекладу досліджували Л. Л. Нелюбін, Г. М. Стрелковський, Г. О. Судзіловський, Н. П. Ветлов, В. М. Шевчук, М. К. Гарбовський, О. Г. Князева, В. В. Балабін, П. А. Матюша, М. Б. Білан, В. М. Лісовський, С. Я. Янчук, Б. А. Дзись, Л. М. Гончарук, О. Ю. Солодяк, П. П. Банман, Н. М. Романенко, О. М. Нікіфорова, Е. Шагардинова, О. В. Юндіна та інші. Водночас ціла низка фундаментальних завдань теорії військового перекладу потребує принципового розв'язання чи уточнення [3, с. 85].

Як зазначається, школа військового перекладу стояти на міцному фундаменті перекладознавчої науки, яку в Україні успішно розвивають перекладознавчі школи професорів В. В. Коптілова, О. І. Чердниченка, Р. П. Зорівчак, Н. Ф. Клименко, М. О. Новікової, В. І. Карабана [12, с. 108].

Метою дослідження є аналіз існуючої практики і проблем військового перекладу, визначення особливостей та способів перекладу англійської військової термінології.

Методи дослідження. У статті для вивчення військової лексики використано як основні метод спостереження та метод контент-аналізу, а також метод інтроспекції як спостереження над образами, що виникають у нашій свідомості, коли ми чуємо військове слова. На різних етапах дослідження послуговувалися методом функціонального аналізу для визначення стилістичного навантаження лексичних одиниць. Важливим методом дослідження перекладу термінів військової тематики, комплексний

контрастивно-перекладознавчий аналіз із залученням елементів контекстуального й компонентного аналізів [8, с. 222].

Виклад основного матеріалу. Військовий переклад – це дуже специфічна дисципліна. Це іноді вимагає детального знання військової науки та навіть ієрархічних структур в армії. Військовий переклад є одним з видів спеціального перекладу з яскраво вираженою військовою комунікативною функцією. Відмінною рисою військового перекладу є велика термінологічність та точне і чітке викладення матеріалу при відносній відсутності емоційних виразних засобів.

Практична діяльність військового перекладача-референта, що вимагає спеціальної підготовки, навичок і умінь різноманітна. Вона охоплює всі види та способи перекладу: від письмового перекладу статутів і документів до усного перекладу при радіообміні, не виключаючи і двосторонній переклад при розмові на військові теми, і синхронний переклад, і роботу з військовою кореспонденцією, анування і реферування військових, військово-технічних і військово-політичних текстів. Тому вимоги, що пред'являються до військового перекладача-референта зумовлені специфікою роботи, виключно високі [13].

Л. Л. Нелюбін вважає, що усі військові матеріали відрізняються від інших матеріалів насиченістю спеціальною військовою лексикою, широким використанням військової і науково-технічної термінології, наявністю певної кількості змінюваних і стійких словосполучень, характерних лише для військової сфери спілкування, великою кількістю військової номенклатури і спеціальних скорочень та умовних позначень [10; 11, с. 36].

В. Артюх у роботі «До питання особливостей перекладу військової лексики», зазначає, що «з точки зору лінгвокраїнознавства, військова лексика - це сукупність усіх елементів сфери військового спілкування, що віддзеркалюють вплив культурних, історичних, територіальних, вузькоспеціальних та інших екстралінгвістичних факторів, що знаходять свій словесний вияв у конкретних виразах, які іноді здатні створити нездоланий лінгвокультурний бар'єр для перекладача» [1, с. 12].

Л. Л. Нелюбін склав власну класифікацію бойових документів відповідно до їх типу та характеру на такі групи: – накази, розпорядження, офіційні листи, службові записки, зведення, переговорні таблиці, шифри, коди, таблиці позивних та інші оперативно-тактичні документи, цінність яких визначається їх новизною; офіційні друковані видання постійного характеру (статути, настанови, інструкції); – географічні документи (карти, схеми тощо); – особисті документи та знаки розрізнення з'єднань; – щоденники, записні книжки, особисті записи та фотографії; – приватне листування; – газети та інші друковані видання; – оголошення цивільної влади [9; 10, с. 139-140; 11, с. 37].

Дослідник виділяє у військовому перекладі військово-художні, військово-публіцистичні, військово-політичні, військово-наукові, військово-технічні матеріали, акти військового управління (різні військові документи). При цьому, до суто військових матеріалів автор відносить науково-технічні матеріали і акти управління, пов'язані з життєдіяльністю військ та військових установ збройних сил [9; 11, с. 37].

В. М. Лісовський зазначає, що основними стилістичними рисами військово-технічних текстів є точне та чітке викладення матеріалу, за майже повної відсутності тих виразних елементів, які надають мовленню емоційної насиченості; «головний акцент робиться на логічну, а не на емоційно-почуттєву сторону викладу». У військових текстах відсутні також прийоми загальної образності висловлювання, які абсолютно зайві під час опису різних технічних пристроїв. Однак цього не можна сказати про саму військово-технічну термінологію [2, с. 70; 7, с. 303].

У своєму підручнику «Основи військового перекладу» В. В. Балабін дав визначення терміну «військова лексика» є особливим видом спеціальної лексики, оскільки в силу специфічної комунікативно-функціональної спрямованості вона перебуває на стику двох функціональних стилів мови - офіційно-ділового та науково-технічного [4, с. 254; 5].

Військову лексику прийнято поділяти на три основні групи:

- військову термінологію, що означає поняття, які пов'язані безпосередньо з військовою справою, збройними силами, способами ведення збройної боротьби і т.д.;
- військово-технічну термінологію, яка включає науково-технічні терміни;
- емоційно забарвлену військову лексику (сленг), представлену словами і сполученнями, які часто вживаються в основному в усній розмовній мові американських військовослужбовців і є фактично стилістичними синонімами відповідних військових термінів.

Правильний переклад військових матеріалів залежить значною мірою від правильного перекладу термінів, так як більшу частину військової лексики займають військові і військово-технічні терміни, що несуть максимальне смислове навантаження [10; 13].

Розглянемо декілька прикладів перекладу військових текстів, а також проаналізуємо способи, якими було перекладено військову термінологію, а саме: калькування (дослівний переклад), транскрибування, еквівалентний переклад, описовий переклад та експлікація.

1. The internal ballistics characteristics of *barreled weapon* depend on chemical composition of *propelling charge*, its burning velocity, powder grains size and shape and *confinement*. The *length of barrel* and chamber volume, are also influenced the features [6, с. 18].

Внутрішні балістичні характеристики *стволової зброї* залежать від хімічного складу *порохового*

заряду твердого ракетного палива, швидкості його горіння, зернистості пороху, форми та щільності заряджання. Довжина ствола та об'єм камери також впливають на ці якості.

Аналізуючи наш переклад, ми можемо побачити, що термін «barreled weapon» був перекладений за допомогою еквівалентного способу перекладу. Адже саме слово «barreled» перекладається як: «бочкоподібний». У цьому випадку нам потрібно знайти в військовому словнику вірний еквівалент.

Термін «propelling charge» був перекладений за допомогою описового перекладу. Адже, якби ми перекладали методом калькування, наприклад, тоді термін втратить своє значення в реченні.

Термін «confinement» перекладено за допомогою експлікації. В цьому випадку лексична одиниця мови оригіналу замінюється словосполученням, яке передає його значення. В дослівному перекладі термін «confinement» означає «ув'язнення» або ж «обмеження», що зовсім не підходить до контексту речення.

«Length of barrel» було перекладено за допомогою методу калькування.

2. Close to the *muzzle*, the *out flowing gases* have a much higher velocity than the projectile; consequently, they overtake and pass the projectile [6, с. 34].

Близько до *вихідного отвору вогнепальної зброї, порохові гази* мають значно більшу швидкість ніж снаряд; тому вони обганяють та оминають снаряд.

Термін «muzzle» було перекладено методом описового перекладу для того, щоб читачі розуміли, про що саме йдеться в тексті. Адже слово «muzzle» за дослівним перекладом означає «дуло».

Словосполучення «out flowing gases» перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Відповідник було знайдено у військових словниках. Саме такий переклад більше підходить до контексту речення.

3. There are three basic types of operation for semiautomatic and automatic *small arms* — *gas operation, recoil operation, and blowback operation* [6, с. 34].

Існує три основні види операцій для напівавтоматичної та автоматичної *стрілецької зброї* – *принцип відведення порохових газів, принцип використання сили віддачі та принцип використання віддачі затвору*.

Термін «small arms» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. У цьому випадку потрібно звернутися до військового словника, щоб знайти еквівалент слова «small», адже в оригіналі це перекладається як «маленький».

Терміни «gas operation», «recoil operation» та «blowback operation» перекладені за допомогою описового методу. Це було зроблено для того, щоб уточнити значення словосполучення.

4. Hammer or, in some cases, the bolt itself is held in a *cocked position* by a piece called the *sear* [6, с. 34].

Молоточок, або в деяких випадках, сам затвор, утримується у *зведеному положенні* шматочком, який називається «*шептало*».

Термін «cocked position» перекладено за допомогою методу калькування. Тому що саме такий переклад надає правильне смислове значення у реченні.

Термін «sear» перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Саме слово означає «автоматичний спуск» або ж «спусковий важіль», але за допомогою «військового сленгу», у військових словниках було знайдено саме такий відповідник як «шептало».

5. **Antitank guided mortar projectile** is called a «**firing bomb mortars**» because it fires by missiles [6, с. 43].

Протитанкова керована мінометна міна називається «**бомбометом**», оскільки вона стріляє ракетними снарядами.

Термін «anti tank guided mortar projectile» було перекладено за допомогою калькування.

Термін «firing bomb mortars» перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та вилучення, для більш зрозумілого значення терміну.

6. The *fundamentals of marksmanship* are *aiming, breathing, and trigger control* [6, с. 49].

Основні принципи влучної стрільби це *прицілювання, техніка контролю дихання та техніка спуску гачка*.

Термін «fundamentals of marksmanship» перекладено за допомогою калькування та додавання для чіткішого розуміння значення.

Термін «aiming» перекладено за допомогою калькування.

Терміни «breathing control» та «trigger control» перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та додавання. Відповідники було знайдено у військових словниках.

7. *Sight alignment* is the relationship between the *front sight post* and *rear sight aperture* and the *aiming eye* [6, с. 50].

Рівна мушка це зв'язок між *стержнем мушки, прорізом прицілу та прицільним оком*.

Термін «sight alignment» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Слово «мушка» відноситься до військового сленгу та означає «приціл». Відповідник було знайдено у військових словниках.

Термін «front sight post» було також перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та вилучення. Відповідник було знайдено у військових словниках.

Термін «rear sight aperture» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та вилучення. Відповідник було знайдено у військових словниках.

Термін «aiming eye» перекладено за допомогою калькування, для чіткішого розуміння значення.

8. Soldiers must master *weapon maintenance, function checks, and firing fundamentals* before progressing to advanced skills and *firing exercises* under tactical conditions [6, с. 50].

Солдати повинні оволодіти *технічним обслуговуванням зброї, перевіркою зброї на справність та прийомами і правилами стрільби*, перш ніж перейти до передових навичок та *учбової стрільби* в оперативних умовах.

Термін «weapon maintenance» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та додавання для чіткого розуміння значення самого терміну, адже дослівно це перекладається як «збройне обслуговування». Відповідники було знайдено у військових словниках.

Термін «function checks» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та додавання для чіткого розуміння значення самого терміну, адже дослівно це перекладається як «перевірка функції». Відповідники було знайдено у військових словниках.

Термін «firing fundamentals» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу та додавання для чіткого розуміння значення самого терміну, адже дослівно це перекладається як «основи стрільби». Відповідники було знайдено у військових словниках.

Термін «firing exercises» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Відповідники було знайдено у військових словниках.

9. *Hand grenades are nothing more than small bombs, containing explosives or chemicals that can be thrown by hand or rigged as booby traps* [6, с. 185].

Ручні гранати – це не більше ніж невеликі бомби, що містять *вибухівку* або хімічні речовини, що можна кидати вручну або оснащувати як *міні-пастки*.

Термін «hand grenades» перекладено за допомогою методу калькування.

Термін «explosives» також було перекладено за допомогою методу калькування.

Термін «booby traps» було перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Адже дослівно слово «booby» перекладається як «дурень». Відповідник було знайдено у військових словниках.

10. The BTR is also equipped with the *smoke grenade dischargers*. *Vehicle chassis* has an 8 x 8 configuration, which is common for this family of BTR vehicles [6, с. 226].

БТР (бронетранспортер) також обладнаний *гранатометами для димових гранат*. *Шасі* транспорту має форму 8 на 8, що є спільною ознакою транспортних засобів БТР.

Термін «smoke grenade is chargers» перекладено за допомогою еквівалентного способу перекладу. Відповідник було знайдено у військових словниках.

Термін «chassis» було перекладено за допомогою методу транскодування. Даний прийом являється рідким виключенням в практиці військового перекладу.

11. A *lieutenant* is the second junior or in some cases the junior-most *commissioned officer* in the *armed forces, fire services, police, and other organizations of many nations* [14].

Лейтенант це другий молодший, або в деяких випадках, молодший *офіцер, наділений повноваженнями*, у складі *збройних сил, пожежних служб, поліції та інших організацій багатьох країн*.

Терміни «lieutenant» та «officer» були перекладені за допомогою методу транскодування. Відповідники було знайдено у військових словниках.

Термін «commissioned» було перекладено за допомогою методу експлікації. В цьому випадку лексична одиниця мови оригіналу замінюється словосполученням, яке передає його значення. Дослівно це слово перекладається як «поручений».

Терміни «armed forces» та «fire services» перекладено за допомогою методу калькування.

Висновки. Отже, у ході дослідження ми проаналізували військові терміни з військових текстів. Нами визначено способи перекладу військової термінології, а саме: калькування (дослівний переклад), транскрибування, еквівалентний переклад, описовий переклад та експлікація. Встановлено, що більшість військових термінів перекладаються саме методом еквівалентного перекладу та методом калькування, а найменше використовується метод транскодування. Адже для того щоб чітко та зрозуміло перекласти військові терміни, потрібно постійно звертатись до військових словників та інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

У висновку можна зазначити, що досконале знання військової термінології є обов'язковим для військового перекладача. Усі військові тексти наповнені специфічними військовими та технічними термінами, абрєвіатурами та ідіомами. Багато з цих термінів та визначень можуть бути різноманітними, тобто вони можуть мати величезну різноманітність тлумачень, залежно від контексту.

Перспективи дослідження полягають у подальшому обґрунтуванні мовознавчих і перекладознавчих основ наукового фундаменту теорії військового перекладу для становлення наукової школи військового перекладу, а саме: інтенсифікації підготовки військових перекладачів і науковців вищої кваліфікації, наявності вагомих результатів у вигляді монографій, підручників і посібників, що впроваджуються в освітній процес, розширення практичної діяльності військових перекладачів.

Література

1. Артюх В. До питання особливостей перекладу військової лексики. Теоретична і дидактична філологія. - 2010 - №8 - с. 15. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tidf/2010_8/11_21.pdf (дата звернення: 11.12.2020)
2. Балабін В. В. Жанрово-стильова специфіка військового перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018 № 34 том 2. С. 67 -73.
3. Балабін В. В. Загальнонаукові основи теорії військового перекладу. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 29 (68) № 1 2018. С. 85-89.
4. Балабін В.В. Основи військового перекладу: (англ. мова) підручник / В.В. Балабін, В.М. Лісовський, О.О. Чернишов. - Київ: Логос, 2008. - 587 с.
5. Військова лексика як різновид спеціальної лексики. URL: https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0b65625b2bc78a4c53a89421206d36_0.html (дата звернення: 11.12.2020)
6. Лісовський В.М. Військово-технічний переклад (англійська мова): Підручник / За ред. В.В. Балабіна. — К.: ВІКНУ, 2009. — 950 с.
7. Лісовський В.М. Сутність поняття військово-технічний текст. Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: тези доп. Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, ад'юнктив, слухачів, курсантів і студентів (Київ, 26 квітня 2018 р.). Київ: ВІКНУ, 2018. С. 302–303. (ст. 303)
8. Навальна М., Калужинська Ю. Актуалізація лексем на позначення військових дій, процесів та станів. *Prisolinhvityka/Psycholinguistics* (2018), 24 (2), С. 218–235.
9. Нелюбин Л. Л. Перевод боевых документов армии США. – (2-е изд., перераб. и доп.). – М. : Воениздат, 1989. – С. 190.
10. Нелюбин Л. Л. Учебник военного перевода / Л. Л. Нелюбин, А. А. Дормидонтов, А. А. Васильченко. – М. : Воениздат, 1981. – С. 106
11. Нікіфорова О. М. Класифікація текстів у військовому перекладі. Філологічні трактати. - 2016. - Т. 8, № 4. - С. 33-41. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/49310/1/Nikiforova_Texts_classification.pdf;jsessionid=AF61BCDDED31F92B9F7A6F5B4E6D86E2 (дата звернення: 12.12.2020)
12. Нікіфорова О. М. Передумови становлення наукової школи військового перекладу в Україні. *Лінгвістика ХХІ століття*. 2015. - 2015. - С. 107-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/linds_2015_2015_12 (дата звернення: 11.12.2020)
13. Особливості перекладу військової термінології. URL: https://revolution.allbest.ru/languages/00249822_0.html (дата звернення: 10.12.2020)
- Military uniform of soldiers and officers of the World War II. Part 1 URL: www.relicsw2.net/military-uniform-of-soldiers-and-officers-of-the-world-war-ii-part-1/ (дата звернення: 10.12.2020).

References

1. Artiukh V. Do pyannia osoblyvostei perekladu viiskovoi leksyky. Teoretychna i dydaktychna filolohiia. - 2010 - #8 - s. 15. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tidf/2010_8/11_21.pdf (data zvernennia: 11.12.2020)
2. Balabin V. V. Zhanrovo-stylova spetsyfika viiskovoho perekladu. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. 2018 # 34 tom 2. S. 67 -73.
3. Balabin V. V. Zahalnonaukovi osnovi teorii viiskovoho perekladu. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seria: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii. Tom 29 (68) # 1 2018. S. 85-89.
4. Balabin V.V. Osnovy viiskovoho perekladu: (anhl. mova) pidruchnyk / V.V. Balabin, V.M. Lisovskyi, O.O. Chernyshov. - Kyiv: Lohos, 2008. - 587 s.
5. Viiskova leksyka yak ryznovyd spetsialnoi leksyky. URL: https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0b65625b2bc78a4c53a89421206d36_0.html (data zvernennia: 11.12.2020)
6. Lisovskyi V.M. Viiskovo-tekhnichnyi pereklad (anhliiska mova): Pidruchnyk / Za red. V.V. Balabina. — K.: VIKNU, 2009. — 950 s.
7. Lisovskyi V.M. Sutnist poniatia viiskovo-tekhnichnyi tekst. Molodizhna viiskova nauka u Kyivskomu natsionalnomu universyteti imeni Tarasa Shevchenka: tezy dop. Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh vchenykh, adiunktiv, slukhachiv, kursantiv i studentiv (Kyiv, 26 kvitnia 2018 r.). Kyiv: VIKNU, 2018. S. 302–303. (st. 303)
8. Navalna Yu., Kaluzhynska Yu. Aktualizatsiia leksem na poznachennia viiskovykh dii, protsesiv ta staniv. *Prisolinhvityka/Psycholinguistics* (2018), 24 (2), S. 218–235.
9. Neliubyn L. L. Perevod boevykh dokumentov armyy SShA. – (2-e yzd., pererab. y dop.). – M. : Voenydat, 1989. – S. 190.
10. Neliubyn L. L. Uchebnyk voennogo perevoda / L. L. Neliubyn, A. A. Dormydonov, A. A. Vasylchenko. – M. : Voenydat, 1981. – S. 106
11. Nikiforova O. M. Klyasyfikatsiia tekstiv u viiskovomu pereklydi. Filolohichni traktaty. - 2016. - T. 8, # 4. - S. 33-41. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/49310/1/Nikiforova_Texts_classification.pdf;jsessionid=AF61BCDDED31F92B9F7A6F5B4E6D86E2 (data zvernennia: 12.12.2020)
12. Nikiforova O. M. Peredumovy stanovlennia naukovoii shkoly viiskovoho perekladu v Ukraini. Lnhvistyka KhKhI stolittia. 2015. - 2015. - S. 107-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/linds_2015_2015_12 (data zvernennia: 11.12.2020)
13. Osoblyvosti perekladu viiskovoi terminolohii. URL: https://revolution.allbest.ru/languages/00249822_0.html (data zvernennia: 10.12.2020)
14. Military uniform of soldiers and officers of the World War II. Part 1 URL: www.relicsw2.net/military-uniform-of-soldiers-and-officers-of-the-world-war-ii-part-1/ (дата звернення: 10.12.2020).

Надійшла / Paper received: 11.12.2020
Надрукована / Paper Printed : 04.01.2021